

વાણી મનમાં ઘૂંટાણી

જે વાણી મનમાં ઘૂંટાણી, અને જો બહાર ના નીકળી;
ને ધૂંધવાઈ સીમા તૂટતાં, પછી ફાટે વિષમ-લઘરી.---જે...

સહજવાણીથી કોઈનું, નથી દુભાતું માન્યપ્રમાણ;
જે બોલો વાગે છે કોઈને, નથી જળવાતું વાણીપ્રમાણ.

જે ભાષા જીવને બાળે છે, અને સુધરતું કેં જ નથી;
છે ભૂલ જ બોલનારાંની, અને બગડે છે બાજી બધી.

અહંકારે ભરી ભાષા, નિરર્થક ફાટી અથડાવે;
અને રહેશે જે ફાંકામાં, સંબંધ-વ્યવહાર તોડાવે.

‘હું બોલ્યો તે જ સાચું છે’, છૂટેલાં તીર જેવા શબ્દ;
ઉપર પાછું કરે રક્ષણ, ત્યાં વધશે ગાળ ને અપશબ્દ.

ભૂલોની રક્ષણ કરતાં, નથી નીકળતી ખોખેથી;
ભૂલો સમજે છે, ‘આ ઘરમાં, અમે જમશું નિરાંતેથી’.

જો રીસથી મારી દૂધો ટપલું, તો નાનું બાળ પણ રડશે;
ઘવાયો કોઈનો અહંકાર, તે દુઃખ છે, તમને ગૂંચવશે.

અહંકારી કષાયો સંગ, સલાહો આપે વણમાગી;
ધણી જ્યાં પોતે ગરબડિયો, ત્યાં બૈરી વીફરે વચકાંથી.

શબદ પાછા પડે છે ત્યાં, ખૂંચે છે ગાંડો અહંકાર;
કહો તેથી કરે ઊલટું, ત્યાં જાણો, છે ભૂલોનો માર.

‘મૂરખ, અકકલ વગરનો છે’ કહ્યું ત્યાં પુત્ર વાંકો થાય;
પછી ચીભડાં જ ફાટે છે, ને જાતે ઘર ધોવાનું ભાઈ.

‘બહુ ડાહી છે મારી ભેંસ’ કહ્યું તો દોહવા દેતી જ;
‘બહુ ડાહી છે’ કે’શો તો, બને છે ગાંડી આજ્ઞાંકિત.

બન્યો જ્યાં ખુરશીમાં સાહેબ, 'સર્વેટ'ને માંડિયો વઢવા;
 ત્યાં સત્તા ખૂંચવે કુદરત, જે સત્તા માંડ્યો વાપરવા.
 બીજાની ખોડ કાઢ્યાંથી, થઈએ આપણે કડવાં;
 જો ફૂલને સૂંધવું હોય તો, ન કાંટાંને કદી અડવા.
 દિયો વાણીથી પ્રોત્સાહન, ઘણા સારા ગુણો ટાંકી;
 અને દેખાય કે અવગણ, તુરંતે ટાંકી દૂધો ઢાંકી.
 બધી બાજુથી અંધો ભૂત, અહંકાર બાંધે ઝાઝાં વેર;
 કુટુંબી સાથે તાંતાં-ઝેર, મહાનુકસાની કાઢે તેલ.
 સગો બાપો વિચારે કે, 'હોજો પાયમાલ કપૂત';
 ન ઠારે કોઈનું હૈયું, છે ખુદનું વેરવી 'હું'નું ભૂત.
 નહિવત્ જ્યાં છે અહંકાર, બધાંને શાંતિ આપસમાં;
 બધું 'મોરલ' ને 'સિન્સિયર', હિતો-મિત-પ્રીત સુખ સત્માં.
 જગતમાં સુખી થાવાને, બધાનું જોવું 'પોઝિટિવ';
 જગત-વ્યવહારમાં નિયમ, છે 'ગિવ એન્ડ ટેઈક', આદિ 'બિલીવ'.
 જે 'પ્રોજેક્ટો' ગમે તમને, કરો છો તેવું 'પ્રોડક્શન';
 તો મેળવ સારો માલ દઈ, 'કરેક્શન' જાતે કર પરથમ.
 જગતમાં સહુથી સહેલું છે, સુધરવું આપણે પહેલું;
 સુધારી જેણે ખુદની જાત, જગત્કલ્યાણ થઈ ગયેલું.
 જીવો જે 'માઈલ' પર ઊભા, તે 'સ્ટેજે' લાગે ત્યાં સાચું;
 તમે 'ખોટાં' કહો તેને, બફાઈ જાય છે કાચું.
 પ્રથમ 'વ્યૂપોઈન્ટ'ને જાણી, સમજથી જો બહાર નીકળ;
 રહીને 'જ્ઞાન'માં કેવળ, જગત જો પડ્યા છે પોકળ.

